

Національна академія педагогічних наук України
Міністерство освіти і науки України
Відділення загальної середньої освіти НАПН України
Інститут педагогіки НАПН України
Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija (Республіка Латвія)
LUMEN Conference Center (Румунія)
Sankiri University (Туреччина)
Kirsehir Ahi Evran University (Туреччина)
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

СВІТ ДИДАКТИКИ: ДИДАКТИКА В СУЧАСНОМУ СВІТІ

*Збірник матеріалів
Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
присвяченої 30-ій річниці Незалежності України та
95-ій річниці від дня заснування Інституту педагогіки НАПН України*

21-22 вересня 2021 року

Київ - 2021

Національна академія педагогічних наук України
Міністерство освіти і науки України
Відділення загальної середньої освіти НАПН України
Інститут педагогіки НАПН України
Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija (Республіка Латвія)
LUMEN Conference Center (Румунія)
Sankiri University (Туреччина)
Kirsehir Ahi Evran University (Туреччина)
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

«СВІТ ДИДАКТИКИ: ДИДАКТИКА В СУЧАСНОМУ СВІТІ»

**Збірник матеріалів
Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції**

присвяченої 30-ій річниці Незалежності України та
95-ій річниці від дня заснування Інституту педагогіки НАПН України

21-22 вересня 2021 р.

Київ
«Видавництво Людмила»
2021

*Рекомендовано до друку вченою радою Інституту педагогіки НАПН України
(протокол № 12 від 18 жовтня 2021 року)*

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Калініна Людмила Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, вчений секретар Інституту педагогіки НАПН України

Опалюк Тетяна Леонідівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

Базиль Людмила Олександрівна, доктор педагогічних наук, доцент, учений секретар Інституту ПТО НАПН України

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Малихін Олександр Володимирович, доктор педагогічних наук, професор

Арістова Наталія Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор

Попов Роман Анатолійович, доктор педагогічних наук, доцент

Алексєєва Світлана Володимирівна, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник

Шелестова Людмила Володимирівна, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник

Барановська Олена Володимирівна, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник

Кравчук Ольга Павлівна, кандидат педагогічних наук

Загорулько Марина Олександрівна

Тетик Валентина Романівна

Ліпчевська Інна Леонідівна

С95 Світ дидактики: дидактика в сучасному світі: зб. матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 21-22 вересня 2021 р. / за наук. ред. доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена (академіка) НАПН України О. Топузова; доктора педагогічних наук, професора О. Малихіна. Київ : «Видавництво Людмила», 2021. 247 с.

ISBN 978-617-8071-10-3

До збірника увійшли матеріали учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Світ дидактики: дидактика в сучасному світі» (21-22 вересня 2021 р.), присвяченої 30-ій річниці Незалежності України та 95-ій річниці від дня заснування Інституту педагогіки НАПН України.

У матеріалах конференції розглянуто питання теорії і методології сучасних дидактичних процесів; психолого-дидактичних проблем організації освітнього процесу в умовах інформаційного суспільства; тенденцій розвитку сучасної дидактики: зарубіжний досвід; трансформаційних процесів в освіті XXI століття: дистанційне та змішане навчання; формальної, неформальної, інформальної освіти; інноваційних підходів, технологій, методик, методів, прийомів і засобів навчання.

Збірник адресовано науковцям, науково-педагогічним працівникам, педагогам, докторантам, аспірантам, студентам.

УДК 37.02(063)

За зміст публікацій, достовірність інформації, цитат, покликань на літературні джерела відповідальність несуть автори.

ISBN 978-617-8071-10-3

© Інститут педагогіки НАПН України, 2021

© «Видавництво Людмила», 2021

На основі вивчення наукової літератури визначено, що загалом медіазасоби епохи Web 2.0 мають такі суттєві переваги, що підвищують їх цінність у вивченні студентами філологічних дисциплін:

- інтерактивність (організація взаємодії між студентами, викладачами та медіа засобами);
- мультимедійність (дає змогу представляти досліджувані об'єкти та процеси за допомогою не тексту, а фото, звука, відео, анімації, графіки, сприяючи покращенню сприйняття й запам'ятовування студентами поданого навчального матеріалу);
- здатність до моделювання (має можливість моделювання реальних об'єктів за допомогою медіа, що дозволяє вивчати ці об'єкти в природних умовах, а також залучати образні компоненти мислення);
- комунікативність (змога безпосереднього спілкування, оперативної передачі інформації та здійснення контролю за станом освітнього процесу та його результатами);
- продуктивність (автоматизація рутинних операцій, що дозволяє економити сили та час);
- мобільність (наявність у студентів доступу до завдання в будь-який час та в будь-якому місці) (Петрик, 2020, с. 88).

Отже, медіаосвітні технології епохи web 2.0 мають суттєві педагогічні переваги та можливості, тому їх доцільно широко застосовувати в процесі навчання студентів-філологів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. O'Reilly, T. (2005). *What Is Web 2.0 (Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software)*. Retrieved from <https://www.oreilly.com/pub/a/web2/archive/what-is-web-20.html>.
2. Деркач, Л. М. (2017). Інтеграція засобів медіаосвіти в навчання української мови (за професійним спрямуванням) майбутніх педагогів. *Інформаційні технології і засоби навчання*, Т. 59(3), 62-75.
3. Павицька, К. М. (2018). Використання медійних ресурсів у навчанні іноземної мови за професійним спрямуванням. *Сучасні підходи та інноваційні тенденції у викладанні іноземних мов*: матер. XIII Міжнар. наук.-практ. конф. Київ, 4 червня, 2018 р. Відновлено з http://www.kamts1.kpi.ua/sites/default/files/pavytka_uykorystannia.pdf.
4. Петрик, Л. В. (2020). *Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до застосування медіазасобів на уроках іноземних мов* (Дис. канд. пед. наук: 13.00.04). Київ, 295.

Вяткін О. В.

*Київський національний університет технологій та дизайну
(Київ, Україна)*

Бабенко О. В.

*Київський національний університет технологій та дизайну
(Київ, Україна)*

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ТА ЗАСОБИ НАВЧАННЯ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Пандемія COVID-19 може мати негативні наслідки для освітньої діяльності та вже спричинила тимчасове закриття багатьох навчальних закладів. Освітні організації цієї миті проводять пошук альтернативних способів навчання для подолання виниклої кризи.

Навчальні завдання, що запропоновані в навчальних програмах, навчальна діяльність, що орієнтована на зміст, хоч і відповідає певним стандартам – в кінцевому підсумку мало цікавить учнів. Багато студентів або роблять свою роботу неохоче, або регресують, втративши інтерес до навчання. У взаємопов'язаному світі усюдисущі та потужні технології та глобальні спільноти дають можливість створювати нові моделі навчання.

Мета статті – розглянути інноваційні підходи та засоби навчання в умовах пандемії.

Електронне навчання описується як досвід використання різних електронних пристроїв за наявності Інтернету. Воно може стати фундаментом, що зробить процес більш зручним та орієнтованим на студентів.

Навчання онлайн в наш час є економічно вигідним. Це пов'язано з його доступністю. Особливо це помітно при навчанні студентів у віддалених від міст районах. В якомусь сенсі це досить революційне рішення для задоволення освітніх потреб. Особливо це актуально для країн, що розвиваються (Alexander, 2017).

Передбачається, що з впровадженням електронного навчання освітня система стане орієнтованою на студентів. Тому, в цій роботі ми спробуємо розглянути, що впливає на прийняття такої системи в широких масах. Прикладом може бути вже досить давно створена модель навчання, яка може допомогти у майбутніх спробах впровадити електронне навчання не тільки під час пандемії, але й в подальшому педагогічному житті.

Навчання, що ґрунтується на викликах. Навчання, що ґрунтується на викликах було започатковане компанією Apple у 2008 році. Проєкт має на меті визначити, як застосовувати технології для кращого задоволення потреб учнів, а також знайти оптимальний варіант викладання та спонукання студентів до навчання.

Набір базових ідей, які проходять через систему навчання, засновану на викликах.

Розповсюджена методика Вчитель/Учень та Учень/Вчитель. Повсюдний доступ до інформації та технологій дає можливість поділити традиційну ієрархічну структуру шкіл, університетів, дозволяючи всім учасникам бути одночасно вчителем та навчатись.

Використання студентами засобів масової інформації створює виклик в їхньому навчанні, вимагаючи від них долучити попередній досвід для здобуття нових знань та використання творчості в пошуку нових шляхів розв'язання проблем.

Щоб задовольнити потребу у створенні нових способів заохочення учнів до досягнення своїх цілей, Apple співпрацювала з педагогами по всій країні над розробкою цікавих викликів для навчання.

Навчання, засноване на викликах, використовує нові потужні технології, щоб надати нові можливості учням для створення власних стилів навчання.

Навчання, засноване на викликах – це багатопрофільний метод викладання та навчання, який заохочує студентів використовувати технології у повсякденному житті для розв'язання поточних проблем. Таке навчання вимагає співпраці та практичних операцій. Студенти зобов'язані співпрацювати з іншими учнями, викладачами, суспільством та (на канікулах, взагалі – по всьому світу), щоб розвивати знання предмета, реагувати на виклики, вживати заходів, обмінюватися досвідом та долучитися до глобального обговорення важливих питань.

Структура навчання на основі викликів складається з трьох етапів.

Залучення – за допомогою процесу опитування учні переходять від великої абстрактної ідеї до конкретного, досяжного завдання.

Дослідження – усі учні займаються плануванням та беруть участь у процесі, який закладає основу для прийняття рішень та відповідає академічним вимогам.

Вживання заходів – прийняття рішень, заснованих на фактах, що були розглянуті з відповідною аудиторією, які потім оцінюються.

Також необхідно виходити за чотири стіни класу. Участь усіх членів спільноти у навчальному процесі розширює ресурси, створює можливості для автентичного навчання та перекладає відповідальність за освіту на більшу кількість людей.

Учень надихається, коли контролює та володіє ситуацією. Між змістом цього навчання та життям учнів є значущий зв'язок.

Деякі ситуації, що трапляються за межами навчального закладу, можуть створити відчуття терміновості та спонукати до дій.

Технології 21 століття.

Автентичний досвід навчання сприяє глибокому змістовному пізнанню та допомагає учням органічно розвивати широкий спектр навичок 21 століття. Технології використовуються

для дослідження, спілкування, конструювання, створення, оцінки, документування та переконання.

Простір і свобода невдач.

Для всіх учнів надається безпечний простір для творчого мислення, випробування нових ідей, експериментів, невдач, отримання зворотного зв'язку та нових спроб. Цей ітераційний процес повинен бути вбудований у кожен крок фреймворку.

Уповільнення для критичного та творчого мислення.

Щоб забезпечити умови для повноцінної участі учнів та створити можливості для їхнього глибшого мислення, іноді процес навчання слід навмисно уповільнювати.

Основна увага приділяється процесам та продуктам діяльності.

Процес досягнення рішення повинен бути настільки ж цінним, як і рішення.

Документація та доповіді.

На кожному етапі процесу оцінки учні документують та публікують тексти, відео, аудіо та фото зображення. Під час виконання завдання вони постійно замислюються над його змістом та процесами, що відбуваються. (Джонсон та ін., 2009.)

Навчання на основі викликів забезпечує:

Гнучку та мобільну структуру, яка може бути реалізована як орієнтаційна педагогіка або інтегрована з іншими прогресивними підходами до навчання.

Масштабовану модель з декількома точками входу та можливістю починати з малого та будувати велике.

Безплатну та відкриту систему для ідей, продуктів або власної творчості.

Процес, який покладає на всіх учнів відповідальність за навчання.

Справжнє середовище, яке відповідає академічним стандартам та налагоджує більш глибокі зв'язки зі змістом роботи.

Зосередження на глобальних ідеях, значущих викликах та розробці місцевих рішень та рішень, відповідних віку тих, хто розв'язує задачі.

Автентичний зв'язок між навчальними дисциплінами та реальним світовим досвідом.

Цільове використання технологій для досліджень, аналізу, організації, співпраці, мереж, комунікацій, публікацій та роздумів.

Середовище для глибшого осмислення викладання та навчання.

Можливість для студентів змінити ситуацію зараз.

У таких умовах наша здатність керувати собою покращується шляхом орієнтації на наші інстинкти в дедалі складніших міжособистісних ситуаціях, а наша здатність впливати на інших стає кращою у взаємодії з однією важкою людиною за іншою.

Ще до пандемії лише невелика частина студентів скористалася розгалуженою навчальною програмою та можливостями позакласного навчання. Тепер, щоб подолати різні обмеження, це все надається в Інтернеті. Це хороший шаблон для доповнення майбутнього спілкування вічна-віч.

Навчання на основі викликів вже покращує академічну підготовку майбутніх студентів, надає їм досвід та спрощує соціальний перехід до віртуальних команд та груп.

Висновки. Традиційні методи навчання все менше привертатимуть увагу учнів, оскільки не мотивують студентів до досягнення своїх цілей. Все це призведе до того, що навіть після закінчення пандемії електронне навчання, а в тому числі й навчання засноване на викликах, стає більш розповсюдженим. Студенти активно здобувають знання за допомогою неформального навчання та отримують інформацію у мережі інтернет.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Alexander, B., Adams Becker, S., Cummins, M., and Hall Giesinger, C. (2017). *Digital Literacy in Higher Education*, Part II: An NMC Horizon Project Strategic Brief. Volume 3.4, August 2017. Austin, Texas: The New Media Consortium.

Бурда М. І.	
Особливості методики практикоорієнтованого навчання математики в гімназії.....	150
Василишина Н.М.	
Сучасні активні методи інтерактивного навчання іноземної мови майбутніх фахівців сфери міжнародних відносин.....	152
Вдовченко В. В.	
Дотримання дидактичних принципів під час художнього проектування об'єктів побуту учнями 5-6, 7-9 класів гімназії.....	154
Власова В. П.	
Використання медіаосвітніх технологій у процесі навчання студентів-філологів в епоху web 2.0.....	159
Вяткін О. В., Бабенко О. В.	
Інноваційні підходи та засоби навчання в умовах пандемії.....	161
Голяд І. С., Тропіна М. А.	
Сучасні можливості створення візуального контенту для розроблення й модернізації навчальних курсів з викладання спецдисциплін.....	164
Hryshko S. V., Nepsha O. V., Prokhorova L. A.	
New pedagogical technologies: Moodle distance learning system in high school.....	166
Дзина Л. С.	
Інтерактивний плакат як інструмент змішаного навчання.....	169
Дячок С. О.	
Редагування вікіпедії як одна з інноваційних форм вивчення літератури та формування читацької грамотності гімназистів.....	171
Єгорова Ю. М.	
Інноваційні технології: вектори оновлення навчального процесу в закладі вищої освіти.....	174
Засєкін Д. О.	
Діяльнісні форми і методи навчання фізики в гімназії.....	176
Кизименко О. М.	
Ведення вчителями освітнього блогу – запорука формування інформаційно-комунікативної компетентності.....	178
Коваленко О. А.	
Організація освітнього процесу підготовки майбутніх учителів початкової школи в умовах змішаного навчання.....	180
Козирєв Є. В.	
E-learning як новітня технологія навчання.....	182
Куликова Л. А.	
Технологія проблемного навчання у викладанні іноземної мови.....	184
Курило В. С., Починкова М. М.	
Упровадження технології розвитку критичного мислення як модернізація системи освіти в ЗВО.....	187
Кучер Д. О., Бабенко О. В.	
Сучасні технології в туристичній індустрії.....	189
Лазоренко Л. В.	
Необхідність упровадження інноваційної методики blended learning в навчання студентів ІТ професійно орієнтованої англійської мови.....	192
Ліпчевська І. Л.	
Візуалізація в освіті: сучасний підхід до використання наочності.....	196
Лісова Н. І.	
Нові дослідження науки про навчання (за книгою Д. Сланіслава «Як ми вчимося. Чому мозок навчається краще, ніж машина... Поки що».....)	197
Мезенцева О. І.	
Епохальне викладання у Вальдорфській школі.....	199